

Bruxelles, 25 noiembrie 2022
(OR. en)

15222/22

LIMITE

JUSTCIV 162
FREMP 249
AUDIO 124
JAI 1551
CODEC 1836

Dosar interinstituțional:
2022/0117 (COD)

NOTĂ

Sursă:	Președinția
Destinatar:	Comitetul Reprezentanților Permanenți / Consiliul
Nr. doc. ant.:	15159/22
Subiect:	Propunere de directivă privind protecția persoanelor implicate în acțiuni de mobilizare publică împotriva procedurilor judiciare vădit nefondate sau abuzive („Acțiuni strategice în justiție împotriva mobilizării publice”) – Dezbateri de orientare

I. SITUAȚIA ACTUALĂ

1. La 27 aprilie 2022, Comisia a adoptat propunerea de directivă privind protecția persoanelor implicate în acțiuni de mobilizare publică împotriva procedurilor judiciare vădit nefondate sau abuzive [„Acțiuni strategice în justiție împotriva mobilizării publice” (SLAPP)]¹ și Recomandarea privind protecția jurnaliștilor și a apărătorilor drepturilor omului implicați în acțiuni de mobilizare publică împotriva procedurilor judiciare vădit nefondate sau abuzive („acțiuni strategice în justiție împotriva mobilizării publice”)², complementară propunerii.

¹ 8529/22 + ADD1.

² C(2022) 2428 final.

2. Propunerea de directivă este una dintre inițiativele prevăzute în Planul de acțiune pentru democrația europeană³, care vizează consolidarea libertății și pluralismului mass-mediei. În temeiul articolului 81 alineatul (2) litera (f) din TFUE, propunerea furnizează jurnaliștilor, apărătorilor drepturilor omului și altor persoane care participă activ la dezbateră publică instrumentele juridice adecvate pentru a se proteja împotriva acțiunilor în justiție care vizează intimidarea și reducerea la tăcere a acestora. Directiva este menită să ofere garanții procedurale în procedurile civile cu implicații transfrontaliere.
3. În Parlamentul European, Comisia pentru afaceri juridice (JURI) deține competența în ceea ce privește propunerea, în timp ce Comisia pentru libertăți civile, justiție și afaceri interne (LIBE) deține competența în ceea ce privește avizul. Raportorul pentru dosar este Tiemo Wölken.
4. La 26 octombrie 2022, Comitetul Economic și Social European și-a adoptat avizul⁴ cu privire la propunere.
5. În cadrul Consiliului, propunerea este examinată de către Grupul de lucru pentru chestiuni de drept civil (denumit în continuare „Grupul de lucru privind SLAPP”). În cadrul reuniunii Grupului de lucru privind SLAPP din 13 mai 2022, Comisia a prezentat propunerea de directivă anti-SLAPP, documentul de lucru însoțitor al serviciilor Comisiei și Recomandarea anti-SLAPP.
6. Examinarea articol cu articol a propunerii a început în timpul președinției franceze și a continuat în timpul președinției cehe, în cadrul reuniunii grupului de lucru din 25 iulie 2022. Pentru a facilita redactarea textului de compromis privind capitolele I și II, Comisia a emis un document neoficial care oferă clarificări și explicații suplimentare cu privire la punctele specifice identificate de președinție și care a fost prezentat în cadrul reuniunii grupului de lucru din 9 septembrie 2022.

³ COM(2020) 790 final.

⁴ SOC/734-EESC-2022.

7. În cadrul reuniunii Grupului de lucru privind SLAPP din 10 octombrie 2022, președinția, în strânsă cooperare cu Comisia, a prezentat textul revizuit al capitolelor I și II (Dispoziții generale și Norme comune privind garanțiile procedurale). Textul de compromis a fost discutat în cadrul a două reuniuni ulterioare ale grupului de lucru și a fost urmat de două versiuni revizuite.
8. Având în vedere legăturile strânse dintre dispozițiile primelor patru capitole, președinția a continuat negocierile cu privire la capitolele III și IV (Respingerea rapidă a procedurilor judiciare vădit nefondate și Măsuri reparatorii în cazul unei acțiuni judiciare abuzive). Președinția a emis un document neoficial care să servească drept bază pentru sugestiile de redactare ale statelor membre în ceea ce privește textul de compromis. În cadrul reuniunii Grupului de lucru privind SLAPP din 22 noiembrie, președinția a prezentat prima sa propunere de compromis privind capitolele III și IV.
9. Deși sunt necesare discuții suplimentare la nivelul grupului de lucru pentru a ține seama de punctele de vedere ale statelor membre, în cadrul celor opt reuniuni ale grupului de lucru dedicate acestui subiect până în prezent s-au înregistrat progrese considerabile cu privire la numeroase aspecte de fond și tehnice.
10. În primul rând, textul de compromis urmărește să asigure faptul că scopul directivei – de a facilita procedurile civile în situații cu implicații transfrontaliere pentru a proteja jurnaliștii, apărătorii drepturilor omului și alte persoane împotriva SLAPP – este mai bine reflectat în dispozițiile propunerii și nu conduce la abuzuri în cazul în care acțiunea reclamantului este legitimă. În acest scop, textul de compromis clarifică suplimentar conceptul de acțiuni vădit nefondate și cel de proceduri judiciare abuzive, precum și faptul că garanțiile procedurale de care poate beneficia pârâtul ar trebui aplicate în conformitate cu dreptul la o cale de atac eficientă și la un proces echitabil, astfel cum se prevede la articolul 47 din cartă. De asemenea, acesta definește mai bine domeniul de aplicare personal al directivei, oferind explicații și exemple suplimentare în considerente cu privire la conceptele de jurnaliști, apărători ai drepturilor omului și alte persoane și de activități de mobilizare publică în care aceștia se pot implica. Textul de compromis subliniază faptul că protecția adecvată împotriva utilizării abuzive a măsurilor prevăzute de directivă trebuie realizată acordându-se suficientă libertate instanțelor naționale atunci când hotărăsc cu privire la aplicarea unor astfel de măsuri în cazuri speciale.

11. În al doilea rând, statele membre și-au exprimat îngrijorarea cu privire la impactul pe care directiva l-ar avea asupra dreptului procesual național, în special asupra procedurilor penale. În textul de compromis, președinția a clarificat faptul că directiva nu stabilește norme privind procedura penală, în conformitate cu temeiul juridic de la articolul 81 alineatul (2) litera (f) din TFUE.
12. În cele din urmă, unele state membre și-au exprimat îngrijorarea cu privire la faptul că definiția chestiunilor cu implicații transfrontaliere prevăzută la articolul 4 alineatul (2) din propunerea Comisiei ar putea conduce la o interpretare largă a acestui concept. Prin urmare, președinția a propus patru opțiuni alternative de redactare în ceea ce privește chestiunile cu implicații transfrontaliere. Având în vedere că, în această etapă, nu a putut fi identificată la nivel tehnic nicio opinie care să prevaleze în rândul statelor membre în favoarea vreuneia dintre opțiunile de redactare propuse, chestiunea implicațiilor transfrontaliere rămâne o prioritate a grupului de lucru.

II. ABORDĂRI DE POLITICĂ SUGERATE

13. Deși statele membre au sprijinit în mare măsură obiectivul directivei de a facilita procedurile civile în vederea protejării dreptului la libertatea de exprimare și a libertății mass-mediei pentru persoanele implicate în acțiuni de mobilizare publică, acestea au semnalat necesitatea de a se asigura că măsurile anti-SLAPP nu vor împiedica introducerea unor acțiuni legitime în fața instanțelor, lucru care ar încălca dreptul reclamantului de acces la justiție.
14. În primul rând, statele membre au afirmat că garanțiile procedurale prevăzute în directivă ar trebui să fie atent direcționate și în conformitate cu dreptul la un proces echitabil, pentru a elimina riscul de abuz din partea pârâților pe care directiva urmărește să îi protejeze. În al doilea rând, textul directivei ar trebui să sublinieze faptul că instanțele trebuie să efectueze o examinare adecvată a unei cauze înainte de a o respinge ca vădit nefondată sau de a acorda una dintre măsurile reparatorii prevăzute în propunere în cazul acțiunilor judiciare abuzive. Statele membre au subliniat că cei care răspândesc în mod deliberat dezinformare exclusiv în scopul prejudicierii reputației unei persoane nu ar trebui să beneficieze de protecție în temeiul directivei.

15. Statele membre au salutat, în general, îmbunătățirile aduse de președinție textului propunerii și abordarea mai echilibrată în ceea ce privește protecția drepturilor fundamentale în cauză. Cu toate acestea, unele state membre au subliniat, de asemenea, importanța dreptului la o cale de atac eficientă și au reiterat faptul că măsurile propuse de directivă nu ar trebui utilizate în mod abuziv în detrimentul reclamanților care introduc acțiuni legitime.
16. Ținând seama de principiul conform căruia nimic nu este convenit până când nu se convine asupra tuturor aspectelor, președinția este de părere că discuțiile la nivel politic vor facilita lucrările viitoare cu privire la directivă.

Întrebare:

Având în vedere progresele înregistrate la nivel tehnic, miniștrii sunt invitați să își exprime opiniile cu privire la măsura în care directiva ar trebui să prevadă garanții adecvate împotriva utilizării abuzive a procedurilor civile inițiate pentru a preveni, restricționa sau penaliza mobilizarea publică și libertatea și pluralismul mass-mediei, asigurând, în același timp, menținerea dreptului la acces efectiv la justiție.
